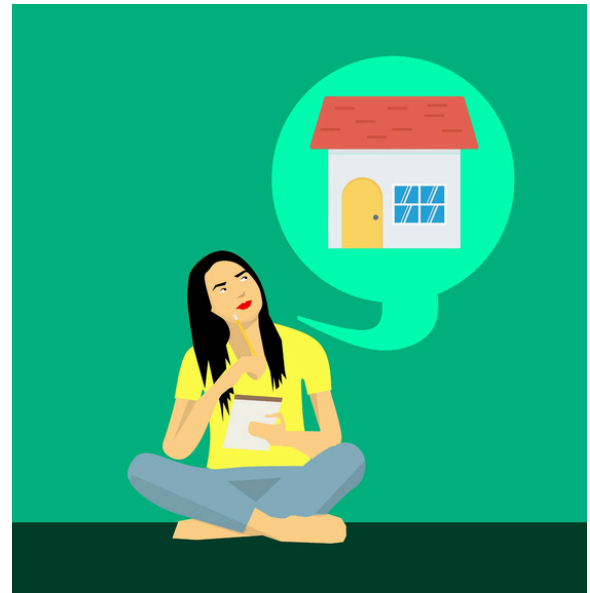

Etxea xerkatu, ezinezko misioa?

Familiaren etxetik alde egitea ez da samurra gaur egungo gazteentzat; izan ere, askotan, bizilekua lortzea ezinezko misioa da. *Berriako* erreportaje baten bidez, horren inguruko hainbat gazteren testigantzak ezagutuko ditugu.

Sekuentzia honetan, hau egin dezakezu:

- Gaiaren inguruko adostasuna/ desadostasuna adierazi.
- Bideoaren ulermen xehea landu.
- Iparraldeko hizkerari erreparatu.
- -(e)LA eta -(e)NA egituren erabilera argitu.
- Gazteen emantzipazioan laguntzeko proposamena ahoz aurkeztu.
- Proposamena idatzi, udalari zerbait aurkezteko/eskatzeko.

Pixabay

Ikusi aurretik

1. Ados al zaudete?

Ikasgelan, hainbat baieztapen agertuko dira arbelean. Lurrean barreiatuta, hiru txartel hauek azalduko dira: ados / ez ados / zalantzan. Zuek ikasgelan barna mugituko zarete, eta, baieztapenak irakurtzean, aukeratutako txokora joango zarete. Txoko bakoitzean, zeuen iritzia partekatuko duzue; amaitzeko, talde handian, iritzia azaldu eta defendatuko dituzue.

1. "Gazte guztiek 25 urterekin emantzipatu beharko lukete"
2. "Etxea alokatzea erostea baino hobea da"
3. "Zeure herritik gertu bizitzea garrantzitsuagoa da etxearen prezioa baino"
4. "Laguntza ekonomikorik gabe, ezinezkoa da emantzipatzea"

Partekatu iritzia talde handian.

Ikusi bitartean

2. Zer kontatu digute bideoan?

Ikusi arretaz **Berriako** erreportajea; bertan, emantzipatu diren edo emantzipatu nahi duten gazte batzuen errealitatea ezagutuko dugu. Jarraian, egin ulermen-ariketak: lehenengoan, aukeratu ideia nagusia.

Etxe bila, aldapa gora

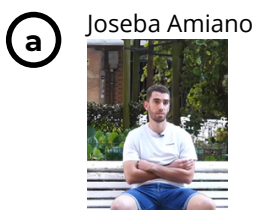
berria

Pixabay

- a) Gazteek erraz aurkitzen dituzte etxebizitza duinak, eta normalean baldintza onetan bizi dira.
- b) Gazteek zailtasun handiak dituzte emantzipatzeko, prezio altuak eta eskaintza urria direla-eta; hala ere, badaude laguntza ekonomiko batzuk.
- c) Gazte guztiek nahiago dute etxea erosi alokatu baino, eta normalean aukera asko dituzte nahi duten tokian bizitzeko.

Irakurri ondoko esaldiok, eta egokitu dagokion pertsonari, bideoan entzundakoaren arabera.

Berria

1. Alokaturako apartamentuak egoera txarrean zeuden (hezetasuna, argi falta...).
2. Azkar ibili behar da, berehala alokatzen dira.
3. Bere herrian erosi du etxe berria.
4. Bere herrian, Amiküzen, bizi nahi zuen.
5. Aurkitu dute etxea alokairuan, 600 euroren truke.
6. Donostian ez dute etxerik topatu, eta inguruko herrietan ari dira begiratzen.
7. *Emantzipa* gabe ezin ziren etxetik joan.
8. Haren ustez, eskaintza gutxiago dago, eta prezioak altuagoak dira.
9. Hiru lagun dira, eta alokairuan bizi nahi dute.
10. Lehen, alokairuan bizi zen.

BAKARKA

Erantzun ondoko galderei, bideoan entzundakoaren arabera.

1. Zergatik ari da begiratzen Joseba Donostia inguruko herrietan?

2. Zer da *Emantzipa*?

3. Zergatik erabaki du Marttak etxea erostea?

Pixabay

Elkartu ikaskide batekin erantzunak alderatzeko. Erantzun zuzenak 8. orrialdean daude.

Ikusi ondoren

3. Iparraldeko hizkera ezagutzen?

Elkartu ikaskide batekin. Ikusi duzuen bideoan, Martta Irigoien Amiküzeko neska bertako hizkeraz mintzatzen da. Doinuan eta ahoskeran ezberdintasunak egoteaz gain, bertako hiztegia ere erabiltzen du. Ondoko hitz horietatik, zein dira Iparraldekoak?

xerkatu

alokatu

ximiko

zaharkituak

erran

hezetasuna

arranjatuak

ontsa

fite

prestamo

bon

doi bat

Erantzun zuzenak 8. orrialdean daude.

TALDEAN

TALDEAN

Jarraitu binaka, eta eman Iparraldeko hitz horien sinonimoak edo definizioak. Ba al dakizue hitz gehiago Iparraldeko hizkeran? Komentatu binaka, eta osatu zerrenda arbelean.

___ *xerkatu* ___: ___ *bilatu* ___

___: _____

___: _____

___: _____

___: _____

___: _____

___: _____

___: _____

___: _____

Erantzun zuzenak 8. orrialdean daude.

Hitz gehiago Iparraldeko hizkeran:

Osatu eta zuzendu zerrenda talde handian.

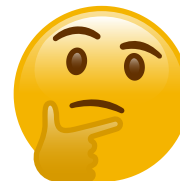
TALDEAN

4. Nahasten al dituzu?

Jarri hiruko taldeetan, eta erreparatu bideoko gazteek esandako esaldioi. Zer iruditzen zaizkizue? Zuzenak dira? Hala ez bada, zuzen itzazue. Ondoren, erantzun galderei.

- Hiru lagun gara, kuadrillako hiru lagun erabaki genuela alokairuan pisu batera bizitzera joatea.
- Lehenengo aldia da independizatzeko asmoa daukaguna.
- Aurkitu genuen bat, bat-batean, 600 € balio zuela.
- Emantzipa* da laguntza ekonomiko bat, uste dut Nafarroako Gobernuak ematen duena.

-(e)la ala -(e)na? Zergatik?

Erantzun zuzenak
8. orrialdean daude.

TALDEAN

Jarraitu hirunaka, eta irakurri beheko adibideak. Ondoren, behar izanez gero, esaldiak zuzendu (-(e)N erlatibozko atzizkia eta/edo -(e)LA konpletiboa erabilita).

1. Nire auzoan bada etxe bat alokairuan, 900 euro balio duela.
Nire auzoan bada etxe bat alokairuan, 900 euro balio duena.
2. Amiküzen, Iparraldeko herria dela, ez dago etxerik alokairuan.
3. Baditut hainbat lagun, nirekin etxea partekatzeke prest daudela.
4. Nik ulertu nuen *Emantzipa* lortzeko 600 euroko alokairua ordaindu behar zela.
5. Esan nizun, ba! Etxe berriak egin zituzten gazteentzat, herrikoak direla.
6. Krisiaren eraginez, Euskal Herrian gazte asko daude bizitzeko etxerik ez dutela.
7. Lehen aldia da independizatzeko dirulaguntzak eskatzeko aukera daukaguna.

Pixabay

Erantzun zuzenak 8. orrialdean daude.

KONTUZ! EZ NAHASTU -(e)La eta -(e)NA

Askotan -(e)NA erabili orde, -(e)LA erabiltzen dugu. Baina funtzio desberdinak dituzte. Hortaz, honelakoak okerrak dira:

**Badu lagun bat igeltseroa dela (Badu lagun bat igeltseroa dena).*

**Donostiako Zinemaldian izan naiz, dela munduko garrantzitsuena (Donostiako Zinemaldian izan naiz, munduko garrantzitsuenean / Donostiako Zinemaldian izan naiz, munduko garrantzitsuena den horretan.)*

**Ezagutzen ditut mutil batzuk bizi direla baserri batean... (Ezagutzen ditut mutil batzuk,) baserri batean bizi direnak / Baserri batean bizi diren mutil batzuk ezagutzen ditut / Ezagutzen ditudan mutil batzuk baserri batean bizi dira).*

Noiz erabili konpletiboa? -(e)LA:

Ustea edo iritzia adierazten duten esaldietan; eta, oro har, ZER galderari erantzuten dioten esaldietan (aditz hauekin: jakin, esan, entzun, irakurri, ulertu, ikusi...).

- Nik ulertu nizun gaur etorri behar genuELA.

- Gaur jakin dugu azterketa denok gainditu duguLA.

Noiz erabili erlatibozko atzizkia? -(e)NA:

Zerbait edo norbait zehazteko edo identifikatzeko, baita tartekietan ere; ZEIN galderari erantzuten diogunean.

- Liburu hori irakurri dut, goiko apalean dagoENA. (Zein liburuz ari zara?)

TALDEAN

5. Emantzipatzeko proiektua diseinatzen

Hiruko taldeetan jarraitu. Talde bakoitzak herriko udalari aurkeztu beharreko proiektua prestatuko du, emandako egoerari erantzuteko. Proposamena prestatu ondoren, gainontzeko ikaskideei azalduko diezue.

EGOERA: "Herritarrak zarete, eta kezka duzuen zueen herriko gazteek arazoak dituztelako emantzipatzeko, udalari esku hartzeko eskatu nahi diozue. Horretarako, proiektu bat diseinatuko duzue.

Taldean erabaki eta prestatu:

- Herrian geratzeko aukerak, non/nola/norentzat?
- Zer motatako etxeak (pisua, apartamentua...)
- Alokairu merkea / etxebizitza sozialak salgai
- Etxe berriak / bigarren eskuko etxeak
- Partekatuak/banakakoak
- Nola ordaindu (laguntzak, etab.)?
- Zein arazo aurreikusten dituzue?
- Zer irtenbide proposatzen dituzue?

Pixabay

Proiektuak azaldu ondoren, talde handian, aukeratu hoberena guztion artean.

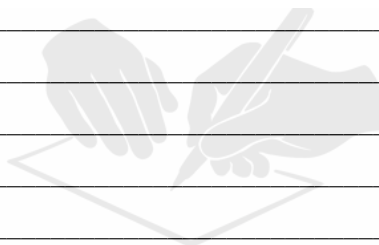
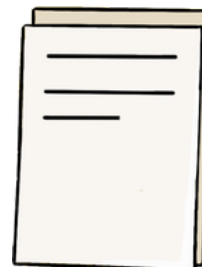

BAKARKA

6. Idatzi proposamena

Ariketa hau etxean egin dezakezu. Orain, idatzi gehien gustatu zaizun proiektuaren txostena, udalean aurkezteko. 200 hitz idatzi behar dituzu.

1. **Hasiera: aurkezpena**
2. **Arazoaren azalpena eta arrazoiak**
3. **Proposamenak (irtenbideak)**
4. **Ondorioak (zer lortuko litzateke?)**
5. **Amaiera: eskaera udalari**

ERANTZUNAK

2. Zer kontatu digute bideoan?

- b
- **a:** 2, 6, 8, 9; **b:** 5, 7; **c:** 1, 3, 4, 10
- 1. Donostian aukera gutxi dagoelako, batez ere 3 lagunentzat.
- 2. Nafarroako Gobernuak ematen duen dirulaguntza; alokairuaren kostuaren erdia ematen dute, baldin eta alokairua 650 eurotik gorakoa ez bada.
- 3. Herrian bizi nahi zuelako, eta ordaintzen duen mailegua alokairua baino merkeagoa delako.

3. Iparraldeko hizkera ezagutzen?

- xerkatu, ximiko, erran, arranjatuak, ontsa, fite, bon, doi bat.
- xerkatu: bilatu
ximiko: atximurra, imurtxia, zimiko (Ipar. eta naf.)
erran: esan (Ipar. eta naf.)
arranjatuak: atonduak
ontsa: ongi, ondo
fite: berehala, laster (Ipar. eta naf.)
bon: bueno. Aurretik esandakoa nolabait zuzentzeko, sinesgogor agertzeko, amore emateko edo bestek esandakoari garrantzia kentzeko erabiltzen den interjekzioa.
doi bat: pixka bat, ozta-ozta

4. Nahasten al dituzu?

- 1. oker: erabaki genuenak; 2. zuzen; 3. oker: balio zuena; 4. zuzen.
- Askotan -(e)NA erabili ordez, -(e)LA erabiltzen dugu; baina funtzio desberdinak dituzte. Noiz erabili konpletiboa? -(e)LA: ustea edo iritzia adierazten duten esaldietan; eta, oro har, ZER galderari erantzuten dioten esaldietan (aditz hauekin: jakin, esan, entzun, irakurri, ulertu, ikusi...).
- Noiz erabili erlatibozko atzizkia? -(e)NA: zerbait edo norbait zehazteko edo identifikatzeko, baita tartekietan ere; ZEIN galderari erantzuten diogunean.
- 1. Nire auzoan bada etxe bat alokairuan, 900 euro balio duena.
- 2. Amiküzen, Iparraldeko herria dena, ez dago etxerik alokairuan.
- 3. Baditut hainbat lagun, nirekin etxea partekatzeke prest daudenak.
- 4. Zuzena da.
- 5. Esan nizun, ba! Etxe berriak egin zituzten gazteentzat, herrikoak direnentzat.
- 6. Krisiaren eraginez, Euskal Herrian gazte asko daude bizitzeko etxerik ez dutenak.
- 7. Zuzena da.

HIZTEGI LAGUNGARRIA

Erran daiteke. Esan daiteke.

Doi bat arranjatuak. Pixka bat atonduak, txukunduak.

Ene elkarte-mundua. Nire gizarte-mundua.

Fite gelditu dut. Azkar gelditu dut.

Xerkatu dut erostearena. Erosteke bilatu dut.

Ximiko bat egin. Atximurra egin, hatzekin azalean egiten dugun mina. Irudizko adieran, ordainketa handi samarra.

TRANSKRIPZIOA

Joseba Amiano: Hiru lagun gara, kuadrillako hiru lagun erabaki genuela (genuenak) alokairuan pisu batera bizitzera joatea, eta, hori, lehenengo aldia da independizatzeko asmoa daukaguna...

Ainhoa Izkue: Alokairuan gaude. Biok bizi gara, osea (hau da), etxe berean, joan nahi genuen biak etxe berdiner (berera)...

Iñigo San Martin: ... eta aurkitu genuen bat, bat-batean, 600 € balio zuela (zuen), eta...

Ainhoa Izkue: Ez dago ia, osea, 650 €-tik behera ez dago ia ezer.

Iñigo San Martin: Horrelako etxeak (etxeek) balio dute, askoz gehiago. Osea, izan zen, pues (ba), suerte handia, eta, pues, azkar.

Martta Irigoien: Baionan alokatu genituen, kolokan, bi aparta (apartamentu) ezberdin (ezberdin). Eta egia, bi aparta hauek erran daiteke ez zirela hain sanoak: hezetasuna bazen, argitasun guti... ba hori, eraikin zaharrak ziren. Apartak doi bat arranjatuak, ahal bezala, eta kontratua... alokatze-kontratua hamar hilabetekoa zen...

Joseba Amiano: Gu donostiarrak gara; orduan (horregatik), Donostian hasi ginen bilatzen lehenengo, eta ikusi dugu aukera gutxi dagoela, hiru pertsonentzako (pertsonarentzat) are eta gutxiago, eta kanpoko auzotan gehienbat, baina oso aukera gutxi. Eta inguruko herrietan begiratzen ari gara azkeneko asteetan, eta oraindik ez dugu ezer aurkitu.

Martta Irigoien: Nahi nuen Amiküzen bizi. Hara, han handitu naiz, han dut ene elkarte-mundua, han dut bizi nahi. Hor, hots, fite gelditu dut, eta xerkatu dut urrunago.

Joseba Amiano: Eta, adibidez, duela urte eta erdirekin edo horrela alderatuta, begiratzen egon ginela ere bai, ba, are eta eskaintza askoz ere gutxiago dago, eta prezioak oraindik eta altuagoak dira. Adibidez, duela urte eta erdi Alde Zaharrean-eta zeuden prezioetan, orain, kanpoko auzoetan edo inguruko herrietan daude pisuak alokairuan. Gainera pisu egoki bat edo gustuko bat aurkitzen dugunean, oso azkar deitu behar da, ze behin baino gehiagotan pasa zaigu hurrengo egunean jada alokatuta egotea eta ja aukera hori ez egotea.

Iñigo San Martin: Emantzipa gabe ezin ginen etxetik joan, eta, orduan (hortaz), pues, bilatu behar genuen 650 € baino gehiago balio ez zuen etxe bat, ze, bestela, ez dizute ematen Emantzipa.

Ainhoa Izkue: Emantzipa da laguntza ekonomiko bat, uste dut Nafarroako Gobernuak ematen duena, eta ematen dizu alokairuaren erdiaren kostea (kostua).

Martta Irigoien: Banuen beti buruan Amiküzerena, sartzen nintzen asteburuetan... Bazen hori beti buruan, eta, orduan, xerkatu dut erostearena. Eta apartak zaharkituak zirela, behar zela prezioaren beste hainbeste eman obrak egiteko. Bon, eta enetzat zaila zitzaidan proiektatzea. Holako batean, aparta berriak eraikitzen ziren eta promotore batek eraiki ditu apartak, eta, hor, ximiko bat egin da-eta erosterakoan, frantses promotore handi bati erostea, baina hor izan da aukera, erosteko. Erosi dut, eta egun ordaintzen ari naiz prestamo (mailegu) bat. Eta prestamo hori alokairu bat baino merkeago da, eta erran nezake lehengoko interesekin ontsa ateratzen naizela.